

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України прийняла рішення про присудження **Кондратюк Жанни Володимирівни** ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки, за спеціальністю 053 Психологія, на підставі прилюдного захисту дисертації «**Психологічні особливості розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів**».

«15» травня 2025 року.

Кондратюк Жанна Володимирівна, 1968 року народження, громадянка України. Освіта вища: у 1993 році закінчила Київський державний педагогічний інститут імені М. П. Драгоманова за спеціальністю 2111 «Дефектологія», присвоєно кваліфікацію спеціаліста «Вчитель початкових класів шкіл глухих і слабочуючих. Сурдопедагог дошкільних закладів». Диплом КН № 016057 від 30.06.1993 р. реєстраційний № 303.

У травні 2025 року закінчила аспірантуру Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за спеціальністю 053 Психологія.

Дисертацію виконано у відділі психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Науковий керівник: Омельченко Ірина Миколаївна – доктор психологічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Здобувачка має 13 наукових праць, зокрема: 10 одноосібних і 3 у співавторстві, із них: 1 стаття – у періодичному науковому виданні держави, яка входить до Європейського Союзу, 4 статті опубліковано у наукових фахових виданнях (категорія Б), затверджених МОН України; 8 тез апробаційного характеру.

1. Кондратюк, Ж. В. Сутність поняття «професійна ідентичність» в психолого-педагогічних розвідках. Журнал Габітус, 37, 122-127. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.37.22>. URL: <http://habitus.od.ua/37-2022>

2. Кондратюк, Ж. В. Проблема генези професійної ідентичності фахівців психолого педагогічного профілю. Журнал Габітус, 38, 64-71. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.38.11>. URL: <http://habitus.od.ua/38-2022>

3. Омельченко І., Кондратюк, Ж. Передумови формування професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів. Психологія і особистість, 1 (23), 119-138. DOI: <https://doi.org/10.33989/2226->

4078.2023.1.274737 URL: <https://psychpersonality.com.ua/uk/journals/tom-23-1-2023>.

4. Омельченко І., Кондратюк, Ж. Діагностичний комплекс дослідження професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів. Особлива дитина: навчання і виховання, 4 (116), 119-138. <https://doi.org/10.33989/2226-4078.2023.1.274737> URL: <https://psychpersonality.com.ua/uk/journals/tom-23-1-2023>.

5. Кондратюк, Ж. В. Професійна ідентичність фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів: структурно-функціональна модель дослідження. KELM. Knowledge. Education. Law. Management, 1 (53), 139-148. <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.22> URL: <https://kelmczasopisma.com/en/journal/80>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Засенко В'ячеслав Васильович, почесний директор, голова вченої ради інституту, радник директора, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України.

Оцінка позитивна без зауважень.

Соколова Ганна Борисівна, доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. На другій сторінці дисертації ви зазначаєте, що розглядаєте «професійну ідентичність як метавластивість вищого рівня». Там же нижче по тексту ви визначаєте професійну ідентичність як «узагальнююче поняття, що об'єднує структурні елементи особистісної та соціальної ідентичності, складову самосвідомості, результат професійного самовизначення, самоприйняття індивіда з точки зору ефективності його взаємодії із зовнішнім світом, що передбачає триразове ставлення: до себе як до професіонала; до набутої професії та до професійної спільноти». Виникає питання, яке з цих двох визначень вам більш близьке?

2. Ваша структурно-функціональна модель розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів містить 8 компонентів мотиваційний, технічний, міжособистісний, контекстуальний, адаптивний, творчий, акмеологічний, аутопсихологічний, хоча зазвичай виділяють два-три. Коротко обґрунтуйте необхідність визначення в структурі професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів саме цих компонентів.

3. На нашу думку, слід було б уточнити формулювання другого завдання, позаяк у ньому акцент зроблено на виявленні психологічних *особливостей (курс. наш)* компонентів професійної ідентичності (мотиваційного, технічного, міжособистісного, контекстуального, адаптивного, творчого,

акмеологічного, аутопсихологічного) у фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів, тоді як в змісті дисертації другий розділ має назву «Стан розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів» а п.2.2. відповідно «Стан розвитку компонентів професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів».

Проте висловлені зауваження та пропозиції не впливають на загальну високу оцінку дисертацій, яка є зразком ретельного, змістового і добре проведеного дослідження. Слід наголосити на самостійності дослідження, авторському формулюванні теоретичних засад роботи, оригінальності та винахідливості у розробленні поставлених завдань.

Калініна Тетяна Станіславна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У п. 1.4 дисертаційної роботи ґрунтовно висвітлено структурно-функціональну модель розвитку професійної ідентичності у фахівців (консультантів) ІРЦ та її основні компоненти. Водночас потребує уточнення питання співвідношення поняття індивідуально-психологічних якостей виокремлених у п.2.1. з професійною ідентичністю фахівців (консультантів) ІРЦ.

2. Оскільки в дослідженні використовувалося 8 психодіагностичних методик, логічно було б наприкінці другого розділу представити загальну таблицю з їхніми результатами. Це забезпечило б кращу наочність і полегшило порівняння отриманих даних.

3. Дисертанткою розроблено й експериментально перевірено особистісно-орієнтовану технологію розвитку професійної ідентичності у фахівців (консультантів) ІРЦ. На нашу думку, доцільно було б розробити методичні рекомендації з впровадження технології в освітній процес інклюзивно-ресурсних центрів як осередків супроводу осіб з особливими освітніми потребами.

4. У роботі зустрічаються незначні технічні помилки.

Проте, зазначені зауваження та рекомендації ні в якому разі не применшують наукову цінність отриманих результатів дослідження, а лише вказує на його оригінальність, широту та можливі перспективи.

Литовченко Світлана Віталіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Яремченка НАПН України

1. У підрозділі 1.2. розглянуто вікові особливості професійної ідентичності в підлітковому та юнацькому віці та в студенський період. На нашу думку, доцільніше було б зосередитися виключно на вікових особливостях становлення професійної самосвідомості особистості фахівців (консультантів) ІРЦ як результату фахової підготовки та професійного становлення, адже саме вони є ключовими для тематики дослідження.

2. У підрозділі 1.3. проаналізовано визначені авторкою компоненти професійної ідентичності (мотиваційний, технічний, міжособистісний, контекстуальний, адаптивний, творчий, акмеологічний, аутопсихологічний). Однак, за для глибшої оцінки виокремлених компонент незрозуміло чому не береться до уваги такий важливий компонент як когнітивний (знання, уміння та навички, необхідні для професійної діяльності) та ігнорується поряд з мотиваційною складовою така важлива складова як ціннісна (норми, цінності, ідеали, встановлені вимогами професійної етики, самооцінка як механізм саморегуляції професійної діяльності).

3. У третьому розділі в таблиці 3.2.1 представлено розроблене дисертанткою змістово-методичне забезпечення тренінгу професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ. На наш погляд, доцільно було б приділити більше уваги вправам, спрямованим на розвиток мотивації та акмеологічної складової, які у структурі професійної ідентичності знаходяться на найнижчих позиціях розвитку у фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів.

4. Загалом робота виконана та оформлена належним чином, проте в тексті все ж трапляються окремі стилістичні неточності й технічні помилки.

Водночас, висловлені зауваження та побажання є дискусійними і не заперечують загальної високої оцінки науково-фахового рівня дисертації, що кваліфікується нами як ґрунтовне та цілісне експериментальне дослідження формування соціально-психологічної компетентності підлітків із порушеннями інтелектуального розвитку.

Бабяк Ольга Олексіївна, кандидат психологічних наук, старший дослідник, завідувач відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У першому розділі роботи «Теоретичні основи розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів», п.1.1. за результатами аналізу закордонних і вітчизняних досліджень з проблеми професійної ідентичності логічно визначено сутність поняття професійної ідентичності у психолого-педагогічних розвідках. Водночас було б доцільно графічно представити професійну ідентичність як результат теоретичного аналізу.

2. Зважаючи на участь в емпіричній частині дослідження фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів із м. Києва, м. Миколаєва, Чернігівської, Полтавської, Житомирської областей варто було б здійснити порівняння їх професійної ідентичності в регіональному контексті це б суттєво збагатило проведене дослідження.

3. Більшого обґрунтування потребують психологічні методи збагачення професійної ідентичності фахівців (консультантів) ІРЦ, а саме яким чином забезпечувались психолого-педагогічні умови розвитку професійної

ідентичності фахівців (консультантів) менше 5 років стажу та більше 5 років стажу.

Висловлені рекомендації та зауваження слід розглядати як побажання для подальших досліджень. Вони не перешкоджають загальному висновку про те, що дисертаційне дослідження Кондратюк Жанни Володимирівни «Психологічні особливості розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів» є завершеною самостійною науковою працею, присвяченою одній з найважливіших проблем спеціальної психології.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради;
«Проти» – немає,
«Утримались» – немає.

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА ІНСТИТУТУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ УХВАЛИЛА:

1. Дисертація **Кондратюк Жанни Володимирівни** на тему: «Психологічні особливості розвитку професійної ідентичності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів» зі спеціальності, що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки, за спеціальністю 053 Психологія є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами внесеними згідно постанови КМУ №341 від 21.03.2022 р., №502 від 19.05.2023 р., №507 від 03.05. 2024 р.), та може бути представлена у спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

2. Присудити **Кондратюк Жанні Володимирівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки, за спеціальністю 053 Психологія.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення разова спеціалізована вчена рада присуджує Кондратюк Жанні Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки, за спеціальністю 053 Психологія.

Голова спеціалізованої вченої ради
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України

В'ячеслав ЗАСЕНКО